

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci žalobcu **A. S.**, bytom S.S., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. S. Z., advokátom v Č., proti žalovaným **1/ R. S.**, bytom S.S., **2/ V. S.**, bývajúcemu v Č., **o právo prechodu**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 10 C 88/2004, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 27. apríla 2007 sp. zn. 9 Co 74/2007, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 27. apríla 2007 sp. zn. 9 Co 74/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Čadca rozsudkom z 24. 11. 2006, č.k. 10 C 88/2004-88 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovaným povinnosť trpieť jeho právo prechádzať pešo, osobne a nákladným motorovým vozidlom po parceliach KN-C X. – zastavaná plocha o výmere X. m² a KN-C X. – zastavaná plocha o výmere X. m² zapísaných na LV X. v kat. území S. a zaviazat' ich k povinnosti odstrániť plot z uvedených parciel v bodoch A, B súdneho nákresu v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným trovy konania.

Krajský súd v Žiline uznesením z 27. apríla 2007 sp. zn. 9 Co 74/2007 odvolacie konanie zastavil, rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že žiaden z účastníkov nemá

právo na ich náhradu a súčasne rozhodol aj o vrátení súdneho poplatku zaplateného žalobcom. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca, ktorý podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, a ktorý bol odvolacím súdom výzvou doručenou mu a jeho právnenému zástupcovi dňa 23.3.2007 vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie v lehote 10 dní od doručenia výzvy a zároveň poučený o následkoch jeho nezaplatenia, do konca uplynutia lehoty, t.j. do 2.4.2007 súdny poplatok nezaplatil. Odvolací súd preto podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 71/1992 Zb.) odvolacie konanie zastavil. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. a o vrátení súdneho poplatku rozhodol s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 3 a ods. 4 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Uviedol, že aj v konaní o poplatkových veciach podľa § 14 zákona č. 71/1992 Zb. platí zásada, podľa ktorej súd rozhoduje podľa stavu v čase vyhlásenia rozhodnutia. Uplatnenie tejto zásady znamená, že aj v prípade, ak bol súdny poplatok za odvolanie zaplatený po uplynutí súdom stanovenej lehoty, najneskôr však do rozhodnutia odvolacieho súdu o zastavení odvolacieho konania a táto skutočnosť je odvolaciemu súdu známa, musí tento súd splnenie stále existujúcej poplatkovej povinnosti akceptovať a nemôže konanie z tohto dôvodu zastaviť. V danej veci v čase rozhodovania odvolacieho súdu o zastavení odvolacieho konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za odvolanie, tento bol žalobcom v celom rozsahu uhradený. Táto skutočnosť bola odvolaciemu súdu známa. Ak odvolací súd za tejto situácie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil, znemožnil mu výkon základného práva garantovaného Ústavou SR v Čl. 46, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Súčasne mu odvolací súd týmto postupom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhol preto rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaní sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie

odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd totiž nezmenil a ani nepotvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolanie žalobcu preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom

nesprávne obsadeným). Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné, sa dovolací súd zamerá predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolateľ v dovolaní namietal.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom rozsudku z 30. júna 1993 sp. zn. 4 Cdo 70/93, uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 50/1997 vyslovil, že zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod, je odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. O takýto prípad ide aj v preskúmvanej veci.

V odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie (§ 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb.).

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Z ustanovenia § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. vyplýva, že ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, súd vyzve poplatníka, aby súdny poplatok zaplatil v lehote desiatich dní od doručenia výzvy, ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Na konanie vo veciach poplatkov, ak tento zákon neustanovuje inak, platí primerane Občiansky súdny poriadok (§ 14 zákona č. 71/1992 Zb.).

Ak zákon neustanovuje inak, rozhoduje súd uznesením. Uznesením sa rozhoduje najmä o podmienkach konania, o zastavení alebo prerušení konania, o odmietnutí návrhu na začatie konania, o zmene návrhu, o späťvzati návrhu, o zmieri, o trovách konania, ako aj o veciach, ktoré sa týkajú vedenia konania (§ 167 ods. 1 O.s.p.).

Z ustanovenia § 167 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 154 ods. 1 O.s.p. pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu spisu zistil, že žalobcovi a jeho právneho zástupcovi bola odvolacím súdom výzva z 20. marca 2007 (č.l. 98 spisu) na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie doručená 23.3.2007 a že žalobca súdny poplatok zaplatil v kolkoch dňa 12.4.2007 (č.l. 102 spisu). Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, odvolací súd vydal dňa 27. apríla 2007, t.j. v čase, kedy už súdny poplatok žalobca zaplatil.

Dovolací súd dospel preto k záveru, že ak za tohto stavu odvolací súd zastavil odvolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, zaťažil konanie vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. a odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Ustanovenie § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. je podľa dovolacieho súdu potrebné pri gramatickom, systematickom a logickom výklade, ako aj pri zohľadnení jeho ústavnoprávneho rámca, vykladať a aplikovať tak, že ak bola poplatková povinnosť účastníka konania vzniknutá podaním odvolania splnená, hoci aj po uplynutí desaťdňovej lehoty určenej súdom na plnenie, a to pred rozhodnutím súdu o zastavení konania o odvolaní, nie je daný zákonný dôvod na zastavenie odvolacieho konania. Len takýto výklad a aplikácia uvedeného ustanovenia súdom je správna, spravodlivá, zákonná a ústavne konformná. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov konania v spojení s nadmerným tlakom na urýchlenie súdneho konania, nie je podľa názoru dovolacieho súdu, v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na závery uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. apríla 1995 sp. zn. I ÚS 18/95, podľa ktorých pri výklade a uplatňovaní zákonov (rovnako ústavných zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov) treba postupovať tak, aby boli v súlade s ústavou (č.l. 152 ods. 4 ústavy). Preto nie je možné ani Zákon o súdnych poplatkoch uplatňovať tak, aby došlo k porušeniu ústavnoprocésneho princípu právnej ochrany pred súdmi, kde platí rovnosť všetkých účastníkov, len z dôvodu legislatívnej nejasnosti textu, ktorú možno odstrániť výkladom v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy.

Ak preto odvolací súd postupom podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. odvolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku, hoci tento bol v čase jeho rozhodovania už zaplatený, nerozhodol správne a znemožnil žalobcovi realizáciu práva, aby jeho vec bola prejednaná v odvolacom konaní. Týmto postupom krajský súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a podľa § 243b ods. 2 O.s.p. mu vec vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

